

Helsedirektoratet
Pb. 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres referanse
16/34367

Vår referanse
16/00016-241

Vår dato
19.01.2017

Hørings svar - Utkast til Nasjonal faglig retningslinje om demens

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforening og profesjonsforbund for over 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Innledende kommentar

FO mener Helsedirektoratet har funnet en form på Nasjonal faglig retningslinje om demens som framstår oversiktig og innholdet er lett tilgjengelig selv om det er mye informasjon. Det skilles mellom anbefalinger som bør iverksettes og anbefalinger som direktoratet mener skal eller må iverksettes. Utformingen legger til rette for at leseren kan velge å konsentrere seg om hovedlinjene eller dykke ned i detaljene på de ulike temaene.

Aktuelt lovverk – kapittel 2

Aktuelt lovverk kommer i første kapittel etter innledningen. Leseren får en kort innføring i aktuelt lovverk som regulerer temaene som omtales i retningslinjen, samt linker til rundskriv, veiledere og annet relevant materiell. I tillegg er det lagt inn henvisninger fortløpende i teksten i de ulike kapitlene. Dette er bra!

Generelt om krav til kompetanse – kapittel 3

I dette kapitlet omtales krav til kompetanse i tjenesten, hva det innebærer å ha kompetanse på demens og hvilken kunnskap som er påkrevet for å yte faglig forsvarlig forsvarlige tjenester. Det henvises til helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenestelovens krav til opplæring, etterutdanning og videreutdanning for å sikre forsvarlige tjenester. Spesielle krav knyttet til utdanning og/eller profesjon beskrives ikke. FO mener sosialfaglig kompetanse i helse- og omsorgstjenestene til personer med demens er et sentralt virkemiddel for å sikre kvalitet og tverrfaglighet i tjenestene, og at den kompetansen sosionomer og vernepleiere besitter må anvendes mer systematisk enn det som er tilfellet i dag. Flere av kunnskapsområdene som omtales i dette kapitlet representerer typiske sosialfaglige og vernepleiefaglige oppgaver, som for eksempel kommunikasjon, kartleggingsverktøy, miljørettede og psykososiale tiltak og aktiviteter, etikk, lovhjemler for bruk av tvang og pårørendearbeid. FO mener derfor at avsnittet «Begrunnelse», siste setning i 1. avsnitt, må endres

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

fra «helsefaglig utdanning» til «helse- og sosialfaglig utdanning». Vi mener også at retningslinjen må ha en anbefaling under «Informasjon/Råd» om at ansatte som jobber med personer med demens må ha fått opplæring i «Demensomsorgens ABC og «Aldring hos personer med utviklingshemning». Dette bør også tarsi inn som en anbefaling i kapittel 7.4 – Personer med utviklingshemning.

Personsentrert omsorg og behandling – kapittel 4

Her presiseres det at *virksomheten skal legge til rette for at helse- og omsorgstjenester som ytes er personsenterte*. Dette innebærer at det er etablert rutiner for opplæring og kompetanseutvikling, regelmessig evaluering av kvaliteten på tjenestene, samt støtte til ansatte i deres utøvelse av personsentrert omsorg og behandling. FO mener en slik presisering er bra, og den er nødvendig.

Etablering av hukommelsesteam/koordinator i kommunen

Kapitlet gir god og utfyllende informasjon om hva som går inngår i funksjonen til hukommelsesteam/koordinator i kommunen. FO mener nødvendigheten av tverrfaglig samarbeid bør nevnes spesifikt i dette kapitlet. Skal hukommelsesteamet og/eller koordinator imøtekomme anbefalingene vil det være helt nødvendig å samarbeide på tvers av fag og etat. FO erfarer at sosialfaglig og vernepleiefaglig kompetanse ofte er utelatt fra arbeid med demente. Vi mener det er både hensiktsmessig og lurt å inkludere denne kompetansen i demensomsorgen i mye større grad enn det som er tilfelle i dag.

Vernepleierne er autorisert helsepersonell, med en helhetlig integrert kompetanse basert på helsefag med legemiddelhåndtering, sosialfag, pedagogikk og psykologi. De har en unik kombinasjon av kunnskap og ferdigheter knyttet til målrettet miljøarbeid, habilitering og rehabilitering som er godt egnet i arbeidet med personer med demens. Vernepleierens kompetanse dekker ulike tjenester og etiske og faglige utfordringer i samhandling med brukere med kognitiv svikt og nedsatt funksjonsevne. De har god kompetanse på tilrettelegging for å unngå bruk av tvang, og hvordan vi kan gi gode og forsvarlige tjenester også når bruk av tvang er nødvendig.

Sosionomer har kompetanse på tverrfaglig samarbeid, koordinering av tjenester, og ivaretagelse av rettigheter og behov hos både pasient og pårørende. Tjenester til eldre og demente har i vesentlig grad blitt ivaretatt av sykepleiere og annet helsefaglig personell. FO mener helsetjenesten i større grad må jobbe tverrfaglig og gjøre bruk av sosial- og vernepleiefaglig kompetanse i eldreomsorgen generelt og i demensomsorgen spesielt for at vi skal kunne yte de tjenestene og den omsorgen som anbefales.

Utredning ved mistanke om demens og oppfølging etter diagnose – kapittel 6

Kapitlet beskriver blant annet primærleges ansvar knyttet til utredning og diagnostisering ved mistanke om demens. FO mener det er positivt at betydningen av god samhandling i helse- og omsorgstjenesten, og systematisert samarbeid mellom primærlege, øvrig kommunalt helse- og

omsorgspersonell og spesialisthelsetjenesten blir presisert som en forutsetning for å kunne støtte og ivareta personer med demens og deres pårørende.

Grupper som kan ha særlige behov: Utredning og oppfølging – kapittel 7 pkt. 7.4; Personer med utviklingshemning

Her mener vi det må stå i anbefalingen at ansatte som jobber med utviklingshemmede, særlig de som jobber med eldre mennesker med utviklingshemning, må ha nødvendig kompetanse om utviklingshemning og aldring. FO mener det bør stilles krav om at kommunen skal ha en kompetanseplan for ansatte i tjenesten, som sier noe konkret om opplæring og kommunens mål knyttet til gjennomføring av kursene «Aldring hos personer med utviklingshemning» og «Demensomsorgens ABC, eller tilsvarende.

Miljørettede aktiviteter og tiltak – kapittel 8

Kapitlet fokuserer på tiltak og aktivitet knyttet til personer med demens, hvorfor aktivitet er viktig og hva det kan være. FO mener det bør inn en setning eller to om at miljørettede tiltak og aktiviteter overfor personer med demens ikke bare er bra for den som er syk. Det kan også være positivt for pårørende til hjemmeboende med diagnose, fordi det gir pårørende et «frirom» og mulighet til å koble av. Samtidig er det viktig å presisere at miljørettede aktiviteter og tiltak skal gis i tillegg til nødvendig avlastning, ikke i stedet for.

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Allis Aresdatter
Rådgiver